

توراه اور • پاراشاها حیي שרה • مامار 3

לשון אדמו"ר נ"ע בעצמו

عين سخنان خود استادمان

جامه‌های روح (لبوشים, levushim)—پاداش فرمان‌های تورات (מצוות, mitzvos)—از نو آفریده نمی‌شوند، بلکه از پوستهٔ درخشان (קליפת נוגה, kelipas nogah) پالایش می‌یابند؛ و هر روح باید جامه‌های خود را از راهِ **מצוות** عملی پالایش کند. بااین‌همه، هر پالایش از طریق پیوندی در عالم صدور (**אצילות**, Atzilus) به کمال می‌رسد؛ ازاین‌رو حتی ساده‌ترین **מצווה** و عادی‌ترین مطالعهٔ تورات ریشه در عالی‌ترین عالم دارد.

تقديم به افتخار

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

پدر ربه، رب لیوی بییتسחק

LikuteiTorah.com

پاراشای حسیدی

/likuteitorah.com/fa/torah-ohr/chayei-sarah/3

مقصود اصلی

جامه‌های روح (לבושים, levushim)—پاداش فرمان‌های تورات (מצוות, mitzvos)—از نو آفریده نمی‌شوند، بلکه از پوستهٔ درخشان (קליפת נוגה, kelipas nogah) پالایش می‌یابند؛ و هر روح باید جامه‌های خود را از راه **מצוות** عملی پالایش کند. با این‌همه، هر پالایش از طریق پیوندی در عالم صدور (אצילות, Atzilus) به کمال می‌رسد؛ از این‌رو حتی ساده‌ترین **מצווה** و عادی‌ترین مطالعهٔ تورات ریشه در عالی‌ترین عالم دارد.

در هر بخش: متن عبری، سپس ترجمه، و پس از آن توضیحی کوتاه زیر خطی طلایی. شماره‌های کوچک در متن عبری، یادداشت‌های پایان متن هستند.

خلاصهٔ مامار

این یادداشت، به خط خود نویسنده، آموزهٔ آریزال (האריז"ל) را دربارهٔ «جامه‌های» روح بررسی می‌کند. دعا روح‌ها را به صورت آب‌های مؤنث (מייין נוקבין, mayin nukvin) از پوسته‌ها (קליפות, kelipos) بالا می‌برد؛ کاری که دیگران می‌توانند برای آن‌ها انجام دهند. اما روح به بدن فرود می‌آید تا **מצוות** عملی را به‌جا آورد؛ این **מצוות** جامه‌های خود او را پالایش می‌کنند و هیچ‌کس دیگری نمی‌تواند این کار را برایش انجام دهد. پالایش از بالا، از راه آب‌های مذکر (מייין דכורין, mayin dechurin) صفات عاطفی (ז"א / זעיר אנופי, Z'eir Anpin) صورت می‌گیرد؛ از راه پنج جریان مهر (חסדים, chasadim) که ۲۴۸ فرمان ایجابی به آن‌ها وابسته‌اند. این پالایش حتی بدون قصد نیز انجام می‌شود، همان‌طور که نان بی‌آنکه برکتی گفته شود نیرو می‌بخشد. جامه‌ها عبارت‌اند از صورت درونی (צלם, tzelem) مادر (אמא, Imma) و پوشش فراگیر **רוח** انی (חשמל, Chashmal)؛ آن‌ها از خوبی پالایش‌یافته از **קליפת נוגה** تشکیل شده‌اند. این جامه‌ها روح را قادر می‌سازند نور عالم آینده را تاب آورد؛ روحی که جامه‌هایش ناقص است، نخست در گهینوم (גיהنوم, Gehinnom) ترمیم می‌شود. باغ عدن (גן עדן, Gan Eden) در عالم آفرینش (בריאה, Beriah) است، اما **מצוות** پیوندی در **אצילות** را به انجام می‌رسانند؛ از این‌رو یک ساعت عملی نیک در اینجا از تمام عالم آینده بهتر است. تورات‌آموزی نیز همین‌گونه است: کتاب مقدس، میشنا (משנה, Mishnah)، تلمود (תלמוד, Talmud) و قبالا (קבלה, Kabbalah) همگی ریشه در **אצילות** دارند و تنها در این تفاوت دارند که تا چه اندازه به پایین پوشیده شده‌اند؛ نفس (נפש, nefesh) و نشامه (נשמה, neshamah) نیز فقط از حیث قصد خود تفاوت دارند، نه در خود مطالعهٔ ساده.

طرح کلی

- عنوان**
این یادداشت با واژگان خود نویسنده نوشته شده است.
- جامه‌ها پالایش می‌یابند، نه اینکه آفریده شوند: **מצוות** و دعا**
دعا روح‌ها را از **קליפות** بالا می‌برد؛ دیگران نیز می‌توانند این کار را انجام دهند. **מצוות** عملی جامه‌های هر روح را پالایش می‌کنند و تنها خود آن روح می‌تواند این کار را انجام دهد. دعا بر بُعد درونی اثر می‌گذارد و **מצוות** بر بُعد بیرونی.
- چگونگی پالایش و ماهیت جامه‌ها**
پالایش از راه **מייין דכורין** انجام می‌شود، حتی بدون قصد. جامه‌ها صورت درونی Imma و Chashma فراگیرند؛ آن‌ها از **קליפת נוגה** پالایش می‌یابند، روح را قادر می‌سازند نور عالم آینده را تاب آورد، و جامهٔ ناقص نخست در Gehinnom ترمیم می‌شود.

آن در بریאה است، اما هر پالایشی از طریق پیوندی در اצילות به انجام می‌رسد. اצילות در روزهای هفته فرود می‌آید تا این کار را انجام دهد؛ و ציצית، תפילין و شستن دست‌ها نور خود را از اצילות می‌گیرند، هرچند سطوح پایین‌تر را ترمیم می‌کنند.

مقصودهای باطنی (כוונות, kavanos) نشان می‌دهند که کتاب مقدس، משנה, תלמוד و Kabbalah همگی ریشه در اצילות دارند و تنها در این تفاوت دارند که تا چه اندازه به پایین پوشیده شده‌اند؛ nefesh و neshamah نیز فقط از حیث قصد تفاوت دارند، نه در خود مطالعه ساده.

جامه‌های روح (levushim) לבושים

آنچه روح در عالم آینده بر تن دارد و از تورات و מצוות آن پدید می‌آید. جامه‌ها در اینجا آفریده‌های تازه نیستند، بلکه خوبی پالایش‌یافته از کلیפות هستند و روح را قادر می‌سازند نور عالم آینده را تاب آورد.

پالایش (birur) בירור

جدا کردن خوبی از بدی‌ای که با آن آمیخته است و بازگرداندن آن به قداست؛ این کار تنها از راه پیوندی در اצילות به انجام می‌رسد، زیرا «به واسطه حکمت (חכמה, Chochmah) پالایش می‌یابند».

Mayin nukvin و mayin dechurin מין נוקבין ומין

דכורין

«آب‌های مؤنث» که از پایین بالا می‌روند و در بالا پیوندی را برمی‌انگیزند، و «آب‌های مذکر» که از بالا به پایین جاری می‌شوند؛ پالایش حقیقی از راه مین دכורין صورت می‌گیرد.

קליפת נוגה, קליפת נוגה

«پوسته درخشان» که با قداست هم‌مرز است و خوبی آمیخته با بدی را در خود دارد؛ خوبی آن پالایش می‌شود و به جامه فراگیری به نام Chashmal بدل می‌گردد.

Chashmal و Tzelem צלם, חשמל

جامه درونی روح (צלם Imma) و جامه فراگیر (Chashmal): این دو نمود یک نورند، یکی درونی و دیگری فراگیر.

پیوند (zivug) זיווג

پیوستن پیکربندی‌های Z'eir Anpin و بُعد مؤنث / فرمانروایی (נוקבא, Nukva: מלכות, Malchus) یا پدر و مادر (אבא ואמא, Abba v'Imma)؛ پیوندی که از راه آن نور به پایین کشیده می‌شود و پالایش به انجام می‌رسد.

بخش 1 • 11

عنوان

1 לשון אדמו"ר [אדוננו מורנו ורבנו] נ"ע [נשמתו עדן] בעצמו¹

عین کلمات سرور، آموزگار و ربّی ما، که روحش در عدن است.

سرعنوان به خواننده می‌گوید آنچه در پی می‌آید، نه متنی که شنونده‌ای از یک مامار شفاهی (מאמר, maamar) پیاده کرده باشد، بلکه یادداشتی به عبارت‌پردازی خود نویسنده است («سرور ما» در اینجا آلتِ رَبِّه (אדמו"ר הזקן) است؛ تורה اور (תורה אור) از اوست). این شرحِ قَبَلایی فشرده تقریباً سراسر از ارجاعات به نوشته‌های آریزال (האריז"ל)، از جمله اִתּס חַיִּים (עץ חיים)، پری اִתּס חַיִּים (פרי עץ חיים)، שְׁעַר הַגְּלוּלִים (שער הגלולים) و זוהר (זהר) ساخته شده است.

بخش 2 • 21-4

جامه‌ها پالایش می‌یابند، نه اینکه آفریده شوند: מצוות و دعا

2 עיין ע"ח [עץ חיים] שמ"ט פ"ה נמצא אלו לבושים הנז' [הנזכר] פ' ויחי² אין פי' שנעשו מחדש ע"י תורה

ומצות אמנם מתבררים כו'.

بنگريد به עץ חיים (עץ חיים)، Sha'ar 49، فصل 5: «پس روشن می‌شود که مقصود از این پوشش‌هایی که در پارشای وایخی [از זהר (זהר)] ذکر شده‌اند، این نیست که به‌واسطهٔ تورات و فرمان‌ها (מצוות, mitzvos) از نو پدید آمده باشند؛ بلکه پالوده می‌شوند»، و مانند آن.

זהר از پوشش‌هایی سخن می‌گوید که روح در جهان آینده بر تن دارد و از تورات و فرمان‌هایش ساخته می‌شوند. עץ חיים روشن می‌کند که میتصוות این پوشش‌ها را از هیچ پدید نمی‌آورند؛ پوشش‌ها از پیش وجود دارند، اما افتاده‌اند و با شر آمیخته‌اند، و میتصוות آن‌ها را «پالوده» می‌کنند (غریبال می‌کنند) و خوب را از بد جدا می‌سازند.

וע' שכ"ו [שער כ"ו] **ספ"א** [סוף פרק א'] **רק להמשיך אור לתקנם כו' דוגמת גלות השכינה**³ **כו' ומ"ש בשער**
ל"ט שנר"נ [שנפש רוח נשמה] **מתבררים ע"י התפללות היינו בעלייתן מן הקליפות להיות מ"נ** [מ"ן נוקבין]
בנוקבא דז"א

و بنگريد به Sha'ar 26، پايان فصل 1: «[تنها] برای فرود آوردن نور به منظور اصلاح آن‌هاست»، و مانند آن؛ «همچون تبعید حضور الهی (שכינה، Shechinah)»، و مانند آن. و آنچه در Sha'ar 39 نوشته شده است که **נפש** (nefesh)، **רוח** (ruach) و **נשמה** (neshamah) به واسطه نمازها پالوده می‌شوند، به صعود آن‌ها از **קליפות** (kelipos؛ پوسته‌ها) اشاره دارد تا به **מים** **נוקבין** (mayin nukvin؛ آب‌های مؤنث) در بُعد مؤنث / فرمانروایی (نوکبא، Nukva) از صفات عاطفی (ז"א / זעיר אנפין، Z'eir Anpin) بدل شوند.

بخش دیگری از **עץ חיים** می‌گوید که میتصوت تنها نوری را فرود می‌آورند تا پوشش‌ها را اصلاح کنند، و وضعیت افتاده آن‌ها را به تبعید **שכינה** تشبیه می‌کند. بخش سومی (Sha'ar 39) می‌گوید که **נפש**، **רוח** و **נשמה** به واسطه نماز پالوده می‌شوند؛ **אדמו"ר** **הזקן** توضیح می‌دهد که این فرایندی دیگر است: صعود ارواح از **קליפות** برای آن‌که به **מים** **נוקבין** بدل شوند؛ یعنی «آب‌های مؤنث» که از پایین برمی‌خیزند و پیوندی را در بالا برمی‌انگیزند.

אבל ירידתן משם לעוה"ז בגוף החומרי לקיים תומ"צ [תורה ומצות] **מעשיות ולא תפלה לבדה דרבנן היא**
דוגמת גלות השכינה ואינו

اما فرود آمدن آن‌ها از آنجا به این جهان، در بدن مادی، برای به‌جا آوردن تورات و فرمان‌های عملی است، نه صرفاً برای نماز، که تکلیفی ربانی است؛ و این چیزی نیست

در مقابل، روح برای آن فرود می‌آید که در بدنی جسمانی جای گیرد و تورات و فرمان‌های عملی را به‌جا آورد، نه صرفاً برای نماز، که تکلیفی ربانی است. خود این فرود، نوعی تبعید است، مانند تبعید **שכינה**.

אלא לברר ולתקן הלבושים שלהם בעצמם ומשום הכי הוא חיוב יותר על הנפש רוח נשמה לברר ולתקן
לבושיהם שאי אפשר על ידי אחרים

جز آن‌که پوشش‌های خودشان را خود پالوده و اصلاح کنند. از همین رو، تکلیف **נפש**، **רוח** و **نשמה** برای پالودن و اصلاح پوشش‌هایشان سنگین‌تر است، زیرا دیگران نمی‌توانند این کار را انجام دهند.

تنها هدف این فرود آن است که هر روح پوشش‌های خودش را پالوده کند. از آن‌جا که هیچ‌کس دیگری نمی‌تواند این کار را برایش انجام دهد، هر روح تکلیف بیشتری دارد که خود میتصوت را به‌جا آورد.

(משא"כ להעלות הנר"נ [הנפש רוח נשמה] מהקליפות למ"נ [למייך נוקבין] לנוקבא דז"א שנעשה ע"י אחרים) כמ"ש בגלגולים פ"א ע"ש. וכפי גודל אותה המצוה או זריזות כו' ומעלה אותה עד הנקבה העליונה כו'.

(אם בלא בדין נפש, רוח ו נשמה) אז קליפות בהסוד נוקבין בה סוד Nukva אז Z'eir Anpin צנין נישט; אין קאר דא דיגראן נישט מיט אנדאן דענדן, צנאן קען דא Sha'ar HaGilgulim (שער הגלגולים), פאל 1, אומע אסט; אנדא דא בנגריד. «ו בר חסב בזרגי אן מיטצווה, יא [אמאדיק משתאנה]», ו מאנד אן, «אן דא טא מונט ברין בלא מי בוד», ו מאנד אן.

בלא בדין ארוח אז קליפות בהסוד נוקבין דא דיגראן נישט מיט אנדאן דענדן, צנאן קען דא Sha'ar HaGilgulim, פאל 1, טוציח מי דעם; אפאלודי פושש הא פוד שחש צנין נישט. עבאר נעלשע מי אפזאיד קע בלנדי א קע יק מיטצווה בה אן מי רסאנד, בה בזרגי אן ו אמאדיק משתאנה א קע דא אנאמש בה קאר מי רוד בסטיק דא; טא מרבט «מונט ברין», יעני Nukva דא Atzilus.

וכ"כ [וכמו כן] בע"ח [בעץ חיים] של"ט [שער ל"ט] דרוש י"א סי' ז' או המצוה כו' וכ"כ [וכמו כן] בפע"ח [בפרי עץ חיים] ש"א [שער א'] פ"ו כי ע"י המצות ותפלות כו'.

ו همین طور در **עץ חיים**, Sha'ar 39, Derush 11, بخش 7, نوشته شده است: «یا میتصווה», و مانند آن. و همین طور در **פרי עץ حיים (פרי עץ حיים)**, Sha'ar 1, فصل 6, نوشته شده است: «زیرا به واسطه میتصוות و نمازها», و مانند آن.

دو جای دیگر در نوشته‌های آریزال (האריז"ל) می‌گویند که میتصוות نیز این بالا بردن را انجام می‌دهند، نه فقط نمازها. **אדמו"ר הזקן** این بخش‌ها را کنار هم می‌گذارد تا نشان دهد که این نکته در منابع مختلف پابرجاست.

3 **ומש"ש [ומה שכתוב שם] ובפרט מן התפלות כי הם עיקר ושרש כו' והיינו כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] ש"מ [שער**

מ'] דרוש ג' שהתפלה בפנימית והמצוה בחיצוניות⁴ אע"פ [אף על פי] שיש בהן בחי' מוחין כו'

و آنچه آنجا آمده است: «و به‌ویژه از دعاها، زیرا آن‌ها اصل و ریشه‌اند» و الی آخر، همان‌گونه است که در **עץ حיים (عץ حיים)**, Sha'ar 40, Derush 3 آمده است: دعا در بُعد درونی (פנימיות, pnimiyus) است و מצוה (mitzvah) [فرمان الهی] در بُعد بیرونی (חיצוניות, chitzoniyus), با آن‌که در آن‌ها مرتبه‌ای از قوای عقلانی (מוחין, mochin) هست و الی آخر.

פרי עץ حיים (פרי עץ حיים) می‌افزاید که پالایش «به‌ویژه از دعاهاست، زیرا آن‌ها اصل و ریشه‌اند». آلتز ربه (**אדמו"ר הזקן**) این مطلب را بر اساس **עץ حיים**, Sha'ar 40 چنین می‌خواند: دعا بر بُعد درونی مراتب بالاتر اثر می‌گذارد و یک **מצוה** بر بُعد بیرونی آن‌ها، با آن‌که **מצוות** (mitzvos) نیز به‌گونه‌ای به قوای عقلانی می‌رسند.

ע"ש והלכך זיוג זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] הנעשה ע"י מ"נ [מיין נוקבין] מהמצות כמ"ש בטעמי המצות בסוף ההקדמה הוא בחיצוניות במצות מעשיות.

בנגיד אנגא. בנאבראין, פיונד־שפאט־עאפֿי (ז"א / זעיר אנפין, Z'eir Anpin) וּבְעֵד מִּנְחָ / פֿרמאנרואִי (נוקבא, Nukva) קה
אז פֿריק מִיין נוקבין (mayin nukvin) [אַבֿהַי מִנְחָ] בֿרשאַטֿה אז מִצְוֹת פֿדיד מִי־אַיד, כִּנאן קה דר Ta'amei HaMitzvos
דר פֿאפֿאן מִקְדֵּמֶה אָמֵדֶה אַסִּת, דר בְּעֵד בִּירוֹנִי אַסִּת וּז פֿריק מִצְוֹת עִמִּלִי תִּחֲקֹק מִי־יֵאבֵד.

בנאבראין, פיונד־שפאט־עאפֿי וּבְעֵד מִּנְחָ / פֿרמאנרואִי קה מִיין נוקבין בֿרשאַטֿה אז מִצְוֹת פֿדיד מִי־אָרד, כִּנאן קה Ta'amei HaMitzvos
שֵׁרַח מִי־דֵּהד, פֿיונדִי דר בְּעֵד בִּירוֹנִי אַסִּת קה אז רֶאָה קרדאָרֶה חֲסֵל מִי־שׁוּד. דֵּעָ «רִישֶׁה» אַסִּת, זִי־רָא בֶּה דִּרוֹן מִי־רִסֵּד; אַמָּא מִצְוֹת הֶמְכִּנאן
זִרורִי־אַנד, זִי־רָא בֶּה זִרפֿ־הַי־בִּירוֹנִי מִי־רִסֵּנֶד קה פּוֹשֵׁשׁ־הַי־נֶפֶשׁ אַז אֲנֶהָ שִׂאָחֶתֶה מִי־שׁוּנֶד.

4 ומ"ש בע"ח [בעץ חיים] של"ט [שער ל"ט] דרוש א' וב' על ידי תפלה דוקא היינו מ"ן [מיין נוקבין] עצמן

דנוקבא שנפלו לקליפות בחטא אדה"ר [אדם הראשון] ולא הנשמות שהיו כבר באדה"ר [באדם הראשון]

וּנֶאֱמָר דר עֵץ חַיִּים (עֵץ חַיִּים), בָּב 39 (שֵׁעַר, Sha'ar 39), דִּרוּשִׁים 1 וּ 2 (דִּרוּשִׁים, Derushim) אָמֵדֶה אַסִּת קה [אֵינִי אִמֵּר]
מִשְׁכָּסָא בֶּה־וָאִסְטָה דֵּעָאִסִּת, נֶאֱזַר בֶּה חֹד־אַבֿ־הַי־מִנְחָ (מ"ן, mayin nukvin) בְּעֵד מִנְחָ / פֿרמאנרואִי (נוקבא, Nukva)
אַסִּת קה בֶּה־סִּבָּב גִּנְהָ אָדָם נֶחֱסִיתִין (אָדָם הָרֵאשׁוֹן) דר פּוֹסֶטֶהָ (קִלִּיפּוֹת, kelipos) אִתִּאֲדֵנֶד, נֶה אִרְוָחִי קה אז פִּישׁ דר אָדָם בּוֹדֵנֶד,
עֵץ חַיִּים מִי־קוֹיֵד פֿאַלִּישׁ מֵעִינִי מִשְׁכָּסָא בֶּה־וָאִסְטָה דֵּעָ אַנְגָּא מִי־שׁוּד. Alter Rebbe אֵינִי שֵׁחַן רָא בֶּה אַבֿ־הַי־מִנְחָ חֹד־Nukva מִחְדוּד
מִי־כֵנֶד קה בֶּה־סִּבָּב גִּנְהָ אָדָם דר פּוֹסֶטֶהָ אִתִּאֲדֵנֶד, נֶה בֶּה אִרְוָחִי קה אז פִּישׁ בִּחְשִׁי אַז אָדָם בּוֹדֵנֶד.

אלא אותן שלא נכללו בו והן בחי' בי"ע שלפני החטא כמ"ש בגלגולים פ"ז [פרק ז'] אבל אותן שנכללו בו מהם ממשיכים רוב בנ"א [בני אדם] כמעט כולם כמ"ש פי"ד [פרק י"ד] ויהינו ע"י הזיוג שהוא מצות פו"ר [פריה ורביה] כמ"ש [כמה שכתוב שם] פ"ב [פרק ב'].

בִּלְכֶּה בֶּה אֲנֵהִי־י קה דר או גִּנְגֵּאנֶדֶה נֶשְׁדֶּה בּוֹדֵנֶד; וּ אֲנֵהָ מִרְבֵּה עֵלְמִ אִפֿרִּינִשׁ (בִּרְיָאָה, Beriah), עֵלְמִ סוֹרֵת־בִּחְשִׁי (יִצִּירָה, Yetzirah) וּ עֵלְמִ עִמִּל (עִשְׂיָה, Asiyah) הֶסֶטֶנֶד, אֲנִי־קוֹנֶה קה פִּישׁ אַז גִּנְהָ בּוֹדֵנֶד; כִּנאן קה דר Gilgulim[Sha'ar Ha] (שֵׁעַר הַגִּלְגּוּלִים), פֿעֶל 7, אָמֵדֶה אַסִּת. אַמָּא בִּישְׁטֵר מִרְדֵּם, תִּקְרִיבָא הֶמֶה אֲנָן, אַז מִיָּאן אֲנֵהִי־אַנד קה דר או גִּנְגֵּאנֶדֶה שְׁדֶּה בּוֹדֵנֶד וּ אַז אֲנֵהָ פֿרוד
מִי־אַיִנֶד, כִּנאן קה דר פֿעֶל 14 אָמֵדֶה אַסִּת; וּ אֵינִי בֶּה־וָאִסְטָה פֿיוֹנֶדֶה אַסִּת, יֵעִנִי מִיִּטְסוּאִי־בָרור שְׁדֵן וּ פִּזּוֹנִי יֵאֲפֹתֶן (מִצְוָה, mitzvah), כִּנאן קה דר הֶמָּאן־גָּא, פֿעֶל 2, אָמֵדֶה אַסִּת.

אִרְוָחִי קה בֶּה־וָאִסְטָה דֵּעָ בָּלָא אָוֶרֶדֶה מִי־שׁוּנֶד, אֲנֵהִי־י הֶסֶטֶנֶד קה דר אָדָם גִּנְגֵּאנֶדֶה נֶשְׁדֶּה בּוֹדֵנֶד: מִרְאֵב־Beriah, Yetzirah, Asiyah, אֲנִי־קוֹנֶה
קה פִּישׁ אַז גִּנְהָ בּוֹדֵנֶד (Gilgulim, Sha'ar Ha, פֿעֶל 7). תִּקְרִיבָא הֶמֶה אִרְוָחִי אַנְשָׁנִי אַז מִיָּאן אֲנֵהִי־אַנד קה דר אָדָם גִּנְגֵּאנֶדֶה שְׁדֶּה בּוֹדֵנֶד, וּ
בֶּה־וָאִסְטָה פֿיוֹנֶדֶה זֵן וּ שׁוּהֵר, מִיִּטְסוּאִי «בָּרור שׁוּיֵד וּ פִּזּוֹנִי יֵאֲבִיד», פֿרוד אָוֶרֶדֶה מִי־שׁוּנֶד (פֿעֶל־הַי־14 וּ 2).

چگونگی پالایش و ماهیت جامه‌ها

5 וע"ש אחר ס"פ ל"ה בקשר החברים שכל נשמה בעלייתה מהקליפות צ"ל לפחות מ' יום במלכות והיינו

שעולה שם למ"נ [למ"יין נוקבין] ע"י מצות הזיווג

همچنین بنگرید به پس از پایان فصل 35، در «پیوند یاران»، که هر نفس، هنگام صعود از پوسته‌ها (קליפות, kelipos)، باید دست‌کم چهل روز در فرمانروایی (מלכות, Malchus) باشد؛ یعنی در آنجا به صورت آب‌های مؤنث (מים נוקבין, mayin nukvin) بالا می‌رود، از راه میتزوه پیوند زناشویی (מצות הזיווג, mitzvas haziug).

در Sha'ar HaGilgulim (שער הגלגולים)، در بخشی پس از فصل 35 درباره پیوندی که شاگردان آریزال (האריז"ל) برقرار کردند، آمده است که نفسی که از پوسته‌ها برمی‌خیزد باید دست‌کم چهل روز در فرمانروایی بماند. آلتِر رَبه توضیح می‌دهد که نفس در آنجا نقش آب‌های مؤنث را دارد و این آب‌ها از راه میتزوه پیوند زناشویی بالا برده می‌شوند.

ואף מי שאינו מתכוין למצוה יוכל להמשיך חיות מלמעלה כמ"ש בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] ע"פ כי לא על הלחם לבדו יחיה⁵ כו'.

و حتی کسی که [آن را] به قصد میتزوه انجام نمی‌دهد، می‌تواند نیروی حیات را از بالا به پایین جاری کند؛ چنان‌که در לקוטי תורה (לקוטי תורה) [از آریزال] درباره آیه «زیرا آدمی تنها به نان زنده نیست»، و غیره، نوشته شده است.

حتی کسی که میتزوه را در نظر ندارد نیز می‌تواند نیروی حیات را از بالا به پایین جاری کند. לקוטי תורה آریزال این نکته را بر پایه آیه «آدمی تنها به نان زنده نیست» بیان می‌کند؛ آیه‌ای که می‌آموزد آنچه انسان را پایدار می‌دارد، کلام الهی نهفته در نان است.

כמו שהלחם מחי' גם כשאוכל בלא ברכה כו' ע"ש. הנה תקון וברור הוא ע"י מ"ד [מ"יין דוכרין] דוקא כי בהזכר לבדו יש בו כח לברר

همان‌گونه که نان حتی هنگامی که کسی آن را بدون برکت می‌خورد، به او حیات می‌بخشد، و غیره؛ به آنجا بنگرید. اکنون، اصلاح و پالایش مشخصاً از راه آب‌های مذکر (מים דכورין, mayin dechurin) انجام می‌شود، زیرا تنها جانب مذکر نیروی پالایش را در خود دارد،

نان حتی کسی را که آن را بدون برکت می‌خورد تغذیه می‌کند؛ این فرایند نیز به همین ترتیب، بدون قصد و توجه، اثر می‌گذارد. سپس آلتِر رَبه اصلی را بیان می‌کند: اصلاح و پالایش راستین تنها از راه آب‌های مذکر، یعنی آب‌هایی که از بالا به پایین جاری می‌شوند، صورت می‌گیرد؛ زیرا فقط جانب بخشنده و مذکر نیروی پالایش دارد.

כמ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים] **ש"א** [שער א'] **פ"ו** **וכן בירור הלבושים ע"י המצות הוא במ"ד** [במ"ד דוכרין]
דז"א **והיינו המשכת האור דלעילא והן הם ה"ח** [ה' חסדים] **דז"א** **שכל רמ"ח מ"ע** [מצות עשה] **תלויים בהם**
כמ"ש בטעמי מצות שם.

چنانکه در **פרי עץ حיים** (**פרי عץ حיים**), Sha'ar 1, فصل 6, نوشته شده است. به همین ترتیب، پالایش پوششها از راه میتزوهها (**מצות**, mitzvos)، به واسطه آبهای مذکر صفات عاطفی (**ז"א** / **זעיר אנפין**, Z'eir Anpin) انجام می‌گیرد؛ یعنی از راه جاری شدن نور از بالا. اینها همان پنج مهر (**חסדים**, chasadim) صفات عاطفی‌اند که همه 248 فرمان ایجابی به آنها وابسته‌اند؛ چنانکه در Ta'amei HaMitzvos در همان‌جا نوشته شده است.

پس پالایش پوششها از راه آبهای مذکر صفات عاطفی انجام می‌شود؛ یعنی نوری که از بالا به پایین جاری می‌گردد. اینها «پنج مهر» صفات عاطفی‌اند که همه 248 فرمان ایجابی به آنها وابسته‌اند.

וע' ע"ח [عץ حיים] **שכ"ו** [שער כ"ו] (**בע"ח** [בעץ حיים] **דפוס שקלאוו שער כ"ה**) **פ"א** **ופ"ג** [ופרק ג'] **שלבوשים אלו הם**
צלם דאימא פנימי המלביש לנר"נ [לנפש روح נשמה]

و بنگرید به **عץ حיים** (**عץ حיים**), Sha'ar 26 (در چاپ Shklov از Etz Chaim, Sha'ar 25), chs. 1 and 3, که این پوششها تصویر (**צלם**, tzelem) درونی مادر (**אימא**, Imma) هستند که نفس (**נפש**, nefesh)، روح (**רוח**, ruach) و **נשמה** (**נשמה**, neshamah) را می‌پوشاند؛

عץ حיים هویت این پوششها را مشخص می‌کند: آنها تصویر درونی مادر، یعنی پیکربندی Binah، هستند که نفس، روح و **نشامة** انسان را می‌پوشانند. آلتِ ربه یادآور می‌شود که در چاپ Shklov، شماره این دروازه متفاوت است.

וגם המקיף הנק' חשמל⁶ נתברר ונתקן מק"נ [מקליפת נוגה] **להסמוכה לו וכמ"ש שער מ"ט ספ"ב** [סוף פרק ב']
הטוב שלו נזדכך כו' ונתחבר עם החשמל הפנימי⁷ כו' ע"ש.

و نیز پوشش فراگیری که Chashmal (**חשמל**) نامیده می‌شود، از پوسته فروزان (**קליפת נוגה**, kelipas nogah) که در مجاورت آن است، پالایش و اصلاح شد؛ چنانکه در **عץ حיים**, Sha'ar 49, end of, فصل 2 آمده است: «خوبی آن پالوده شد»، و غیره، «و با چشمل درونی پیوند یافت»، و غیره؛ به آنجا بنگرید.

افزون بر پوشش درونی، پوششی فراگیر نیز هست که Chashmal نامیده می‌شود؛ این نام واژه‌ای از رؤیای حزقیال است. این پوشش از پوسته فروزان، که مرز قداست است و خوبی آمیخته با بدی را در خود دارد، پالایش می‌شود. **عץ حיים** می‌گوید خوبی پوسته فروزان پالوده می‌شود و به چشمل درونی می‌پیوندد.

چرا מצוות به اצילות می‌رسند

6 וע"ש שמ"ב פ"ד וזאת הבחי' נקרא חשמל שהוא צלם הבל דגרמי שבעור⁸ כו' ע"ש. ומ"ש בשער כ"ו

פ"א שצלם הפנימי הוא הבל דגרמי

و نیز بنگرید به עץ חיים (Etz Chaim)، שער 42، فصل 4: «و این مرتبه حשמל (Chashmal) نامیده می‌شود؛ یعنی **צלם** (tzelem، صورت)، **הבל دגרמי** (havla degarmeï، دم باقی‌مانده استخوان‌ها) که درون پوست است» و جز اینها؛ بنگرید به همان‌جا. و آنچه در **سער 26**، فصل 1 آمده است که **צלם** درونی همان **הבל دגרמי** است

در **سער 42** از **עץ حיים**، این مرتبه Chashmal نامیده شده و با havla degarmeï و tzelem، یعنی نفس یا نیروی حیاتی باقی‌مانده در استخوان‌ها و زیر پوست، یکی دانسته شده است. اما **سعر 26** نیز tzelem درونی را havla degarmeï می‌نامد؛ و این پرسش را پیش می‌آورد که چگونه یک اصطلاح بر دو پوشش اطلاق می‌شود.

وهוא חותם ולבוש נה"י [נצח הוד יסוד] **דאוי"א** [דאבא ואימא] **כמ"ש בפ"ב** [בפרק ב'] **שם שניהם** **אור א' הם זה** **פנימי** **وזה** **מקיף** **כמ"ש בפ"ב** [בפרק ב'] **שם**.

و اینکه آن مُهری است و پوششی از **נצח** (Netzach، پیروزی)، **הוד** (Hod، شکوه) و **יסוד** (Yesod، بنیاد) پدر و مادر (آبأ ואמא، Abba v'Imma؛ Chochmah و Binah)، چنان‌که در فصل 2 همان‌جا آمده است؛ هر دو یک نورند: این یکی درونی و آن دیگری فراگیر، چنان‌که در فصل 2 همان‌جا آمده است.

tzelem درونی مُهر و پوششی است که از Hod، Netzach، و Yesod [Abba و Imma] ساخته می‌شود. پاسخ، بر اساس فصل 2 همان‌جا، این است که هر دو یک نورند: یکی جنبهٔ درونی آن و دیگری جنبهٔ فراگیرش است.

ועיי'ן ש' [سعر] **ל"ט** **דרוש י"ב** **וזה** **לבוש הנק' כו' וכן כו' ולבוש זה כו' העלאת מ"נ** [می"ן نوکבין] **כו'**

و بنگرید به **سعر 39**، **דרוש 12**: «و این پوشش نامیده می‌شود» و جز اینها، «و همچنین» و جز اینها، «و این پوشش» و جز اینها، «بالا آوردنِ **می"ן نوکבין** (م"ن، mayin nukvin؛ آب‌های مؤنث)» و جز اینها،

سعر 39، **דרוש 12** نیز دربارهٔ این پوشش بحث می‌کند و آن را با بالا آوردنِ mayin nukvin پیوند می‌دهد. Alter Rebbe فقط عبارت‌های کلیدی را نقل می‌کند و پس از هر یک «و جز اینها» می‌آورد.

גדול כו' וע' שער החשמל פ"א ונק' ק"נ [קליפת נוגה] **ונק' חשמל כו' ור"ל** [ורוצה לומר] **כמש"ש** [כמה שכתוב
שם] **בס"פ כל החשמלים הוא בחי' טוב שבק"נ** [שבקליפת נוגה] **כו'**

«بزرگ» و جز اینها. و بنگرید به **שער החשמל**, فصل 1: «و **קליפה** (kelipah, پوسته) **נגה** (nogah) نامیده می‌شود و Chashmal نامیده می‌شود» و جز اینها. مقصود این است که، چنان‌که در پایان فصل همان‌جا آمده، همه Chashmal ها مرتبه نیکی درون nogah kelipa هستند و جز اینها.

שער החשמל می‌گوید یک چیز هم kelipas nogah نامیده می‌شود و هم Chashmal. Alter Rebbe با استناد به پایان فصل توضیح می‌دهد که هر «Chashmal» همان جنبه نیکی درون nogah kelipa است؛ بخشی از nogah که می‌توان آن را پالود و به قدوسیت پیوند داد.

וע' מק"מ [מקדש מלך] **בראשית** (דף ק"ב סוף ע"ב) **שג' חשמלים נפלו בנגה ע"י חטא אדה"ר** [آدم הראשון] **וע'**
שער החשמל פ"א כפי کنیסת הכלים דתבונה בפנים כן בחי' האור שלה מלובש מבחוץ כו'

و بنگرید به **מקדש מלך** (Mikdash Melech) بر **בראשית** (Bereshis), صفحه 102, پایان روی ب: سه Chashmal در اثر گناه آدم به nogah افتادند. و بنگرید به **שער החשמל**, فصل 1: «به همان اندازه که ظرف‌های **תבונה** (Tevunah), جنبه فروتر (Binah) از درون وارد می‌شوند، نور آن نیز از بیرون پوشیده می‌شود» و جز اینها؛

Mikdash Melech, شرحی بر **זהר**, می‌گوید سه Chashmal در اثر گناه آدم به nogah افتادند؛ از این‌رو اکنون به پالایش نیاز دارند. **שער החשמל** می‌افزاید که به همان اندازه که ظرف‌های Tevunah وارد درون می‌شوند، نور آن نیز از بیرون پوشیده می‌شود.

ע"ש שכל התקון הוא לדחות החיצוני [החיצונים] **ע"י אור הבינה מבפנים ומבחוץ** (וקרוב לומר **שמבפנים**
הוא ע"י מצות שבדבור ומבחוץ ע"י מצות מעשיות שהחיצוני [שהחיצוניות] **נק' מקיף לגבי פנימי** [פנימיות
/ **פנימית**] **כמ"ש בע"ח** [בעץ חיים] **ספ"ג** [סוף פרק ג'] **גבי ח"ש**).

بنگرید به همان‌جا؛ تمام **תיקון** (tikun, اصلاح) عبارت است از راندن نیروهای بیرونی به وسیله نور فهم (**בינה**, Binah), از درون و از بیرون. (و شاید بتوان گفت که «از درون» به واسطه **מצות** (mitzvos, فرمان‌ها)ی گفتاری است و «از بیرون» به واسطه mitzvos عملی؛ زیرا بُعد بیرونی نسبت به بُعد درونی «فراگیر» نامیده می‌شود، چنان‌که در **עץ حיים**, پایان فصل 3, درباره **ח"ש** آمده است).

تمام اصلاح عبارت است از راندن نیروهای بیرونی با نور Binah, از درون و بیرون. Alter Rebbe پیشنهاد می‌کند که نور درونی از طریق mitzvos گفتاری و نور بیرونی از طریق mitzvos عملی می‌آید، زیرا بُعد بیرونی نسبت به بُعد درونی «فراگیر» است. ارجاع پایانی، «درباره **ח"ש**»، مخفی است که معنایش قطعی نیست؛ از این‌رو در ترجمه به عبری باقی مانده است.

והשתא א"ש [אתי שפיר] הא דשכר המצות הוא לבוש לנשמה מאחר שנמשך מאימא שהוא עוה"ב [עולם הבא] וכמו הלחם

و اکنون روشن می‌شود که چرا پاداش mitzvos پوششی برای نفس است: زیرا از **אימא** (Imma, جنبهٔ مادری) امتداد می‌یابد، که همان عالم آینده است. و این مانند نان است

این توضیح می‌دهد که چرا پاداش mitzvos پوششی برای نفس است: این پوشش از Imma امتداد می‌یابد و Imma سرچشمهٔ عالم آینده است. مقایسه با نان در ادامه می‌آید.

שעליו יחי' [יחיה] האדם אף שגם בו מלובש מוצא פי' הוי' אלא שבלחם ושאר מזונות נמשך מחיצוניות אימא שלמעלה מז"א הנק' אדם כמ"ש בכוונות עיוה"כ [ערב יום הכפורים].¹⁰

که انسان به واسطهٔ آن زنده می‌ماند، هرچند در آن نیز «آنچه از دهان نام چهارحرفی (ה', Havayah) بیرون می‌آید» پوشیده است؛ با این تفاوت که در نان و دیگر خوراکی‌ها [نیروی حیات] از بُعد بیرونی Imma امتداد می‌یابد؛ بُعدی که بالاتر از صفات عاطفی (ז"א / זעיר אנפין, Z'eir Anpin) است؛ مرتبه‌ای که «آدم» نامیده می‌شود، چنان‌که در کاونوت روز پیش از یوم کیهپور (עיוה"כ) آمده است.

نان انسان را زنده نگه می‌دارد، هرچند آنچه حقیقتاً به آن حیات می‌بخشد، کلام ה' است که در آن پوشیده شده است. در خوراک، این حیات از بُعد بیرونی Imma می‌آید؛ بُعدی که بالاتر از Z'eir Anpin، مرتبهٔ موسوم به «آدم» (انسان)، قرار دارد؛ چنان‌که کاونوت Arizal برای روز پیش از یوم کیهپور توضیح می‌دهد. پس آنچه انسان را تغذیه می‌کند از مرتبه‌ای بالاتر از «انسان» می‌آید.

אך באמת הלבוש אינו העוה"ב [העולם הבא] אלא שע"ז יוכל לסבול וליהנות מאור אימא שהוא עוה"ב [עולם הבא] מאחר שמלובש בלבוש נה"י [נצח הוד יסוד] שלה (פנימי ומקיף אור פנימי למזון ומקיף ללבוש)

اما در حقیقت، پوشش خودِ عالم آینده [نیست]؛ بلکه به واسطهٔ آن می‌توان نور ایما (אימא, Imma) [مادر] را، که عالم آینده است، تاب آورد و از آن بهره‌مند شد؛ زیرا آن نور در پوشش پیروزی (נצח, Netzach)، شکوه (הוד, Hod) و بنیاد (יסוד, Yesod) او پوشیده است (درونی و فراگیر: نور درونی برای خوراک، و نور فراگیر برای پوشش).

دقیق‌تر بگوییم، پوشش خودِ عالم آینده نیست، بلکه چیزی است که به روح امکان می‌دهد نور ایما را، که عالم آینده است، تاب آورد و از آن بهره‌مند شود. این امکان از آن‌روست که آن نور در نضاح، هود و یسود خود ایما پوشیده است: نور درونی‌اش مانند خوراک است و نور فراگیرش مانند پوشش.

ומ"ש הסבא (דף צ"ח ע"ב) ענין התלבשות בנפש וכן התלבשות הנשמה ברוח (דף צ"ט ע"ב)¹⁴

ו آنچه سبابا (סבא, Saba) [از میشتایم (משפטים, Mishpatim)] (صفحة 98, سوی b) درباره قرارگرفتن در پوشش نَفَش (nefesh, נפש) [مرتبه جانی روح] می‌گوید، و نیز درباره قرارگرفتن نِشاماه (neshamah, הנשמה) [روح برتر] در پوشش رواخ (רוח, ruach) [روح حیاتی] (صفحة 99, سوی b).

سابای میشتایم، بخشی از زوهار، از پوشیده شدن روح در نَفَش و از پوشیده شدن نِشاماه در رواخ سخن می‌گوید. آلتِ ربه روشن می‌کند که این پوشش از چه نوعی است.

היינו לירד למטה ממדרגותם כמ"ש בזוהר הרקיע שם (דף פ"ג [דף פ"ג] ע"א) בשם הרח"ו [הרבי חיים ויטאל] ז"ל [זכרוננו לברכה / זכרוננו לברכה]. והנה געה"ע [גן עדן העליון] הוא מבריא. ¹⁵

یعنی برای فرود آمدن به مرتبه‌ای پایین‌تر از مراتب خود، چنان‌که در زوهار هَراکیا (זהר הרקיע) در همان‌جا (صفحة 83, سوی a) به‌نام ربی حاییم ویتال (רבי חיים ויטאל)، که یادش گرامی باد، نوشته شده است. و گان عدن برین (גן עדן, Gan Eden) [باغ عدن] از عالم آفرینش (ברیאה, Beriah) است.

زوهار هَراکیا، به نقل از ربی حاییم ویتال، شاگرد برجسته آریزال، توضیح می‌دهد که این پوشش برای فرود آمدن به مرتبه‌ای پایین‌تر از مرتبه خود است؛ و این با پوشش‌هایی که از میتزووت پدید می‌آیند تفاوت دارد. سپس نکته‌ای تازه مطرح می‌شود: گان عدن برین از عالم آفرینش سرچشمه می‌گیرد.

וא"ש [ואתי שפיר] הא דתנן יפה שעה ^{16, 17} א' כו' מפני שהזיוג ז"נ [זעיר אנפין ونוקבא] הוא באצי' והמצות ממשיכות מ"ד [מיין דוכרין] דאצי' ושרשן ממ"ס [ממוחא סתימאה] דא"א ¹⁸ המאיר י"ג חיוררתא דגלגלתא שרש תרי"ג מצות

و [بدین‌ترتیب] آنچه در [میشنا (משנה)] آموختیم، به‌خوبی روشن می‌شود: «یک ساعت بهتر است»، و غیره. زیرا پیوند صفات عاطفی (ז"א / זעיר אנפין, Z'eir Anpin) و بُعد مؤنث / فرمانروایی (نوکبا, Nukva) در عالم صدور (אצילות, Atzilus) است، و میتزووت آب‌های مذکر (מ"ד, mayin dechurin) عالم صدور را به پایین می‌کشند؛ ریشه آن‌ها از مغز نهان (מו"ס, mocha stima'ah) آریخ آنپین (א"א, Arich Anpin) [«چهره دراز»] است؛ این مغز به سیزده «سپیدی» گلگالتا (גלגלתא, Gulgalta) [جمجمه] نور می‌بخشد؛ این سیزده «سپیدی» ریشه 613 میتزووت‌اند.

این مطلب می‌شنا را توضیح می‌دهد: «یک ساعت توبه و اعمال نیک در این دنیا بهتر است از تمام زندگی عالم آینده.» گان عدن در عالم آفرینش است، اما پیوند صفات عاطفی و بُعد مؤنث در عالم صدور است و میتزووت آب‌های مذکر عالم صدور را به پایین می‌کشند؛ ریشه آن‌ها از این هم بالاتر است: مغز نهان آریخ آنپین («چهره دراز»)، که مرتبه درونی تاج (כתר, Keser)، یعنی اراده الهی، است و به سیزده «سپیدی» گلگالتا، یعنی جمجمه، نور می‌بخشد؛ این سیزده «سپیدی» ریشه 613 میتزووت‌اند.

ואף מי שאין לו אלא נפש דעשי' [דעשיה] ה"ז [הרי זה] מעלה מ"ן [מין נוקבין] למל' דיצי' [דיצירה] במצותיו ושם הרוחות של

و حتی کسی که تنها یک **נפש** (nefesh [نفس]) از عالم عمل (**עשיה**, Asiyah) دارد، به واسطه **מצותיו** (mitzvos [فرمان‌های دینی او])، **מים** **נוקבין** (mayin nukvin [پیشکش برآمده از پایین]) را به فرمانروایی (**ملכות**, Malchus [عالم صورت‌بخشی (יצירה, Yetzirah) بالا می‌برد؛ و در آنجا **רוחות** (ruchos [ارواح مرتبه روح])

حتی کسی که روحش تنها یک نفس از عالم عمل است، به واسطه فرمان‌های دینی خود، مایین نوکوبین را به فرمانروایی عالم صورت‌بخشی بالا می‌برد.

הצדיקים מעלים המ"ן [המין נוקבין] שלו ושלهم עד מל' דבריאה ושם הנשמות של כל הצדיקים מעלים כל המ"ן [המין نוקבין] עד מל' דאצי' כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] של"ט [שער ל"ט] דרוש י"א פ"ז [פרק ז'].

צדיקים (tzaddikim [صالحان])، مایین نوکوبین او و مایین نوکوبین خودشان را تا **ملכות** عالم آفرینش (**בריאها**, Beriah) بالا می‌برند؛ و در آنجا **نشמות** (neshamos [جان‌ها]) همه **צדיקים**، همه مایین نوکوبین را تا **ملכות** عالم صدور (**אצילות**, Atzilus) بالا می‌برند؛ چنان‌که در **עץ חיים** (Etz Chaim), Sha'ar 39, Derush 11, فصل 7 آمده است.

در آنجا ارواح صالحان، پیشکش او را همراه با پیشکش خودشان تا فرمانروایی عالم آفرینش بالا می‌برند؛ و در آنجا جان‌های همه صالحان، همه آن پیشکش‌ها را تا فرمانروایی عالم صدور بالا می‌برند. حتی میتزوه ساده‌ترین فرد نیز مرحله‌به‌مرحله تا عالم صدور بالا برده می‌شود.

כי אין שום בירור אלא באצי' כי היא בחי' חכמה דכללות ובחכמה אתברירו¹⁹ והבירור הוא ע"י זיווג ואין זיווג להוליד נשמות בבי"ע כמ"ש בשער מ"ד פ"ד ופ"ה.²⁰

زیرا هیچ پالایشی جز در عالم صدور (**אצילות**) انجام نمی‌گیرد، چون آن مرتبه حکمت (**חכמה**, Chochmah) کلیت است و «به واسطه حکمت پالایش می‌شوند»؛ و پالایش از راه پیوند صورت می‌گیرد، و پیوندی برای به وجود آوردن جان‌ها در عالم آفرینش (**בריאها**)، عالم صورت‌بخشی (**יצירה**) و عالم عمل (**עשיה**) وجود ندارد، چنان‌که در Sha'ar 44, chs. 4 and 5 آمده است.

علت این است که همه پالایش‌ها تنها در عالم صدور انجام می‌گیرند، زیرا عالم صدور حکمت کل نظام عوالم است، و «به واسطه حکمت پالایش می‌شوند». پالایش از راه پیوند صورت می‌گیرد، و در عوالم آفرینش، صورت‌بخشی و عمل، پیوندی که جان‌ها را پدید آورد وجود ندارد.

7 ואף שממצות מעשיות לא נעשה לבוש אלא לנפש דעשי' [דעשיה] מ"מ הזיווג הוא באצ"י כי לכן יורדים בחול כלים דזו"נ [דזעיר אנפין ונוקבא] דאצ"י בזו"נ [בזעיר אנפין ונוקבא] דבי"ע כדי לברר בירורים למטה כל ו' ימי המעשה

ו هرچند از فرمان‌های عملی (מצוות, mitzvos) تنها برای جان (נפש, nefesh) عالم عمل (עשיה, Asiyah) پوششی ساخته می‌شود، با این‌همه پیوند در عالم صدور (אצילות, Atzilus) است. از این‌روست که در روزهای عادی، ظرف‌های صفات عاطفی (ז"א / זעיר אנפין, Z'eir Anpin) و بُعد مؤنث / فرمانروایی (נוקבא, Nukva) عالم صدور به صفات عاطفی و بُعد مؤنث / فرمانروایی عوالم آفرینش (בריאה, Beriah)، صورت‌بخشی (יצירה, Yetzirah) و عمل فرود می‌آیند؛ تا در همه شش روز کار، پالایش‌هایی را در پایین انجام دهند.

با آنکه میتزواهای عملی فقط برای نفس عالم عمل پوششی پدید می‌آورند، پیوندی که آن‌ها به‌بار می‌آورند در عالم صدور است. به همین دلیل در روزهای عادی، ظرف‌های صفات عاطفی و بُعد مؤنث / فرمانروایی عالم صدور به همتایان خود در عوالم آفرینش، صورت‌بخشی و عمل فرود می‌آیند؛ تا در سراسر شش روز کاری، پالایش را در پایین انجام دهند.

(יורדת כלי זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] דאצ"י לעשי' [לעשיה] הוא ליתן כח לנפש דעשי' [דעשיה] להעלות מהקליפות כמ"ש אשר שלט האדם באדם²¹ כו' רק שבסיוע התחתונים במצות שהיא אלקות שבנוגה

(فرود آمدن ظرف‌های صفات عاطفی و بُعد مؤنث / فرمانروایی عالم صدور به عالم عمل برای آن است که به جان عالم عمل نیرو دهند تا [جرقه‌ها] را از پوسته‌ها (קליפות, kelipos) بالا آورد؛ چنان‌که نوشته شده است: «هنگامی که انسان بر انسان فرمان می‌راند» و جز آن؛ با این حال، این کار با یاری موجودات فرودین از راه میتزوا انجام می‌گیرد، میتزوا که همان الوهیت نهفته در نُوگا (נוגה, nogah؛ روشنایی) است،

این عبارت داخل پرانتز توضیح می‌دهد که ظرف‌های عالم صدور به عالم عمل فرود می‌آیند تا به جان عالم عمل نیرو دهند که جرقه‌ها را از پوسته‌ها بالا آورد؛ برای این مقصود، به آیه «زمانی که انسان بر انسان فرمان می‌راند» استناد شده است. موجودات فرودین از راه میتزوا یاری می‌رسانند؛ میتزوا همان الوهیت نهفته در نُوگا است.

וזה עולה שלא ע"י נר"נ [נפש רוח נשמה] **דאדם אלא ע"י בחי' אצ"י ממש שבבי"ע מעלים עד נוקבא דאצ"י העליון ולכן ירדה אצ"י בבי"ע בימי החול וגם ליתן כח לנר"נ** [לנפש רוח נשמה] **דאדם להעלות מקליפות כמ"ש בע"ח** [בעץ חיים] **ש"א** [שער א'] **פ"י** [פרק י' / פרשה י'].

ו אין בלא رفتن نه از راه نفس، روح (רוח، ruach) و جان (نשמה، neshamah) انسان انجام می‌گیرد، بلکه از راه خود مرتبه عالم صدور درون عوالم آفرینش، صورت‌بخشی و عمل است؛ [که] آن را تا بُعد مؤنث عالم صدور برتر بالا می‌برند. از این رو عالم صدور در روزهای عادی به عوالم آفرینش، صورت‌بخشی و عمل فرود آمد؛ و نیز تا به نفس، روح و جان انسان نیرو دهد که [جرقه‌ها] را از پوسته‌ها بالا آورد، چنان‌که در اِتس حاییم (עץ חיים)، Sha'ar 1, فصل 10, نوشته شده است.

بالا بردن خود جرقه‌ها را نفس، روح و جان خود شخص انجام نمی‌دهند، بلکه عالم صدور که به عوالم آفرینش، صورت‌بخشی و عمل فرود آمده است این کار را می‌کند و پیشکش را تا بُعد مؤنث عالم صدور برتر بالا می‌برد. به همین دلیل عالم صدور در روزهای عادی فرود می‌آید؛ همچنین برای آنکه به جان خود شخص نیرو دهد تا جرقه‌ها را از پوسته‌ها بالا آورد.

ובשבת צ"ע [צריך עיון] **בעליות העולמות (ואפשר דר"ל [דרוצה לומר] בבריאה יורדין יעקב ורחל בחול) ואפי' [ואפילו] אוא"ס** [אור אין סוף] **ב"ה נמשך שם**

و دربارهٔ شبات (שבת, Shabbos)، با صعود عوالم، این نکته نیازمند بررسی است (و شاید مراد آن باشد که در عالم آفرینش، یعقوب (יעקב, Yaakov) و راحیل (רחל, Rachel) در روزهای عادی فرود می‌آیند؛ و حتی نور بی‌پایان (אור אין סוף, Or Ein Sof)، مبارک باد او، نیز به آنجا فرود آورده می‌شود،

در شبات، هنگامی که عوالم صعود می‌کنند و نه فرود، این موضوع نیازمند بررسی بیشتر است. آلتز ربه (אדמו"ר הזקן) در پראنتز پیشنهاد می‌کند که در عالم آفرینش، در روزهای عادی این یعقوب و راحیل اند – صورت‌بندی‌هایی از صفات عاطفی و بُعد مؤنث – که فرود می‌آیند؛ و یادآور می‌شود که حتی نور بی‌پایان نیز به آنجا فرود آورده می‌شود.

כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] **שמ"ז פ"ג** [פרק ג'] **ע"ש (ובגלגולים פ"ב [פרק ב']²² שבחי' נפש דאצ"י שבעשי' [שבעשיה] גדולה לאין קץ מנשמה דבריאה שבבריאה)**

چنان‌که در اِتس حاییم، Sha'ar 47, فصل 3, نوشته شده است؛ به آنجا بنگرید. (و نیز در Sha'ar HaGilgulim, فصل 2, که مرتبهٔ نفس عالم صدور در عالم عمل، بی‌نهایت برتر از جان (نשמה, neshamah) عالم آفرینش در خود عالم آفرینش است.)

Sha'ar HaGilgulim, فصل ۲, می‌افزاید که مرتبهٔ نفس عالم صدور، آن‌گونه که در عالم عمل حضور دارد، بی‌نهایت برتر از مرتبهٔ جان عالم آفرینش درون خود عالم آفرینش است. هرچه از عالم صدور سرچشمه بگیرد، هر قدر هم فرودین به نظر آید، بر همهٔ آنچه به عوالم پایین‌تر تعلق دارد برتری دارد.

וכן מ"ש דציצית ביצירה ותפלין ש"י [של יד] בבריאה היינו שהתקון נעשה לדחות החצונים מג"ת [מג']
תחתונות] דיצי' [דיצירה] וג"ת [וג' תחתונות] דבריאה ע"י המשכת האור דאצי'

ו نیز آنچه نوشته شده است که صیصیت (ציצית, tzitzis) در عالم صورت بخشی است و تفילין دست (תפלין, tefillin) در عالم آفرینش، یعنی اصلاح از راه فرودآوردن نور عالم صدور انجام می گیرد تا نیروهای بیرونی را از سه [مرتبه فرودین از مراتب تجلی (ספירות, Sefiros)] عالم صورت بخشی و سه [مرتبه فرودین از مراتب تجلی] عالم آفرینش براند؛

آریزال (האר"י) می گوید صیصیت در عالم صورت بخشی اثر می گذارد و تفילין دست در عالم آفرینش. آلت ربه توضیح می دهد که این سخن محل اصلاح را نشان می دهد: نیروهای بیرونی از سه مرتبه فرودین آن عوالم رانده می شوند، اما نوری که این اصلاح را انجام می دهد از عالم صدور فرود می آید.

וכמו שבק"ש [שבקריאת שמע] נעשה זיוג א"ו"א [אבא ואימא] דאצי' ونמשך בבריאה ולכך היא בישיבה
משא"כ בתפלת י"ח ותדע מנט"י [מנטילת ידים] שמתקנים ג"ת [ג' תחתונות] דעשי' [דעשיה] אף שהידים הם
חג"ת [חסד גבורה תפארת]

همان گونه که در شماع (שמע, Shema)، پیوند پدر و مادر (אבא ואמא, Abba v'Imma) عالم صدور پدید می آید و به عالم آفرینش امتداد می یابد، و ازاین رو آن را در حالت نشسته [می خوانند]؛ برخلاف دعای هجده [برکت]، و می توان این را از شست و شوی دست ها دریافت: این کار سه [مرتبه فرودین از مراتب تجلی] عالم عمل را اصلاح می کند، با آنکه دست ها مهر (Chesed)، قید و سخت گیری (גבורה, Gevurah) و زیبایی و هماهنگی (תפארת, Tiferes) هستند.

به همین ترتیب، شماع پیوندی میان پدر و مادر عالم صدور پدید می آورد که به عالم آفرینش امتداد می یابد؛ ازاین رو شماع را نشسته می خوانند، برخلاف شמונה עשרه (שמונה עשרה, Shemoneh Esreh) دعای هجده [برکت] که ایستاده خوانده می شود. شست و شوی دست ها این نکته را ثابت می کند: این عمل تنها سه مرتبه فرودین عالم عمل را اصلاح می کند، هرچند خود دست ها متناظر با مهر، قید و سخت گیری، و زیبایی و هماهنگی اند.

וכן הציצית להתעטף הראש עד החזה ותפלין ש"י [של יד] היא בחי' מוחין מקיפים וכולם מתקנים ג"ת
[ג' תחתונות] לבד דבי"ע

و نیز صیصیت، [که] برای پوشاندن خود از سر تا سینه است، و تفילین دست، که مرتبه قوای عقلانی فراگیر (מוחין, mochin) است؛ همه آنها فقط سه [مرتبه فرودین از مراتب تجلی] عوالم آفرینش، صورت بخشی و عمل را اصلاح می کنند.

همین طور تالیت (טלית, tallis؛ جامه نماز) که شخص را از سر تا سینه می پوشاند، و تفילین دست که «قوای عقلانی فراگیر» است؛ همه آنها فقط سه مرتبه فرودین عوالم آفرینش، صورت بخشی و عمل را اصلاح می کنند.

ואף שהם מצות מעשיות מ"מ ממשיכים מבחי' עשי' [עשיה] שבאצי' שהיא חיצוניות כמ"ש בע"ה [בעץ חיים] ש"מ [שער מ'] דרוש ב' וציצי' קטן הוא בחי' עבור של חיצוניות²³ והטלית יניקה ותש"י [ותפילין של יד] מוחין דגדלות.

و با آنکه اینها فرمان‌های عملی (מצוות, mitzvos) هستند، بااین‌همه از مرتبه عالم عمل (عשיה, Asiyah) در عالم صدور (اخیلوت, Atzilus)—که بُعد بیرونی (حיצونیوت, chitzoniyus) است—به پایین می‌کشند، چنان‌که در **עץ حיים (عץ حיים)**، Sha'ar 40, Derush 2 آمده است. جامه کوچک ریشه‌دار (ציצי, tzitzis) مرتبه جنینی (עבור, ibbur) در بُعد بیرونی است؛ جامه نماز (טלית, tallis) مرحله شیرخوارگی (יניקה, yenikah) است؛ و تفیلین دست (תש"י, tefillin shel yad) قوای عقلانی (מוחין, mochin) در مرحله بلوغ (גדלות, gadlus) است.

با آنکه اینها فرمان‌های عملی‌اند، از «عשיה در اخیلوت» به پایین می‌کشند؛ این مرتبه بُعد بیرونی خود اخیلوت است. این سه مورد با مراحل رشد متناظرند: جامه نماز کوچک با مرحله جنینی (عבור)، جامه نماز با مرحله شیرخوارگی (یניקה)، و تفیلین دست با قوای عقلانی مرحله بلوغ (موحין دگدלות).

بخش 5 • 81-11

جایگاه بخش‌های مختلف تورات

8 ועוד تدע מכוונות השמות בברכו' המצו' [המצות / המצוה] שהן בת"ת [בתפארת] דאצי' ולא דבי"ע וכן במקרא שהוא בעשי' [בעשיה] והכוונ' הוא בג' שמות ת"ת [תפארת] דז"א דאצי'. ולתורה ולנביאים בנ"ה [בנצח הוד] דז"א דאצי'. ולכתובים ליסוד דז"א דאצי' ולמשנה שהיא ביצי' [ביצירה].

و افزون بر این، می‌توان [این را] از تأملات مربوط به نام‌های الهی در برکت‌های فرمان‌ها (מצוות, mitzvos) دانست؛ این تأملات (כוונות, kavanos) در زیبایی و هماهنگی (תפארת, Tiferes) عالم صدور (اخیلوت, Atzilus) است، نه در عالم آفرینش (بریاה, Beriah)، عالم صورت‌بخشی (יצירה, Yetzirah) و عالم عمل (عשיה, Asiyah). همچنین در مورد کتاب مقدس که در عالم عمل است، قصد (כוונה) به سه نام زیبایی و هماهنگی صفات عاطفی (ז"א / זעיר אנפין, Z'eir Anpin) در عالم صدور مربوط می‌شود. برای تورات و پیامبران، در پیروزی (נצח, Netzach) و شکوه (הוד, Hod) صفات عاطفی در عالم صدور؛ و برای مکتوبات، در بنیاد (יסוד, Yesod) صفات عاطفی در عالم صدور. و برای میشنا (משנה, Mishnah)، که در عالم صورت‌بخشی است،

این نکته دلیل دیگری است بر اینکه میتسوه‌ها و مطالعه تورات به عالم صدور می‌رسند: تأملات آریزال (האריז"ל) در نام‌های الهی برای برکت‌هایی که بر انجام میتسوه‌ها گفته می‌شود، به زیبایی و هماهنگی عالم صدور معطوف است، نه به عوالم فروتر. همچنین گفته می‌شود کتاب مقدس «در عالم عمل» است، اما تأملات مربوط به آن در نام‌های صفات عاطفی عالم صدور است: تورات و پیامبران در پیروزی و شکوه، و مکتوبات در بنیاد؛ میشنا نیز گفته می‌شود «در عالم صورت‌بخشی» است.

9 והכונ' [והכונה] היא בשמות דכלי' אמצעי' דו"ק [דשש קצוות] דנוק' [דנוקבא] דז"א דאצי' ולתלמוד הכונה בשמות דכלים חיצוני' דו"ק [דשש קצוות] דנוק' [דנוקבא] דז"א דאצי' אף שהתלמוד בבריאה.

قصد (הכונה, kavanah) در نام‌های ظرف‌های میانی شش انتهای بُعد مؤنث / فرمانروایی (نوکبא, Nukva) صفات عاطفی (ז"א / זעיר אנפין, Z'eir Anpin) در عالم صدور (אצילות, Atzilus) است؛ و در تلمود، הכונה در نام‌های ظرف‌های بیرونی شش انتهای بُعد مؤنث / فرمانروایی صفات عاطفی در عالم صدور است، هرچند تلمود در عالم آفرینش (בריא, Beriah) است.

برای میشنا (משנה)، הכונה در نام‌های ظرف‌های میانی شش مرتبه عاطفی از مراتب تجلی (ספירות, Sefiros) («شش انتها») متعلق به بُعد مؤنث / فرمانروایی (نوکבא, Nukva) صفات عاطفی (ז"א / זעיר אנפין, Z'eir Anpin) در عالم صدور (אצילות, Atzilus) است؛ و برای تلمود، در ظرف‌های بیرونی همان‌ها. پس با آنکه تلمود را «در بריאה» می‌دانند، הכונה آن در אצילות است.

והטעם מובן מ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים] דאיך אפשר²⁴ דתושב"כ [דתורה שבכתב] בעשי' [בעשיה] למטה משבע"פ [משבעל פה] אלא כולם הם באצי' רק שהמקרא יורדת עד העשי' [העשיה] ומתלבשת שם.

و علت آن از آنچه در پری عتس چاییم (פרי עץ חיים) نوشته شده، روشن می‌شود: چگونه ممکن است توراتِ مکتوب در عالم عمل (עשיה, Asiyah)، پایین‌تر از توراتِ شفاهی باشد؟ بلکه همه آن‌ها در אצילות هستند؛ تنها متنی کتاب تا عالم عمل فرود می‌آید و در آنجا در پوشش قرار می‌گیرد.

پری عتس چاییم علت را بیان می‌کند: نمی‌تواند چنین باشد که توراتِ مکتوب، پایین‌تر از توراتِ شفاهی و در عالم عمل باشد. بلکه همه آن‌ها در عالم صدور هستند؛ متنی کتاب فقط تا عالم عمل پایین می‌آید و در آنجا در پوشش قرار می‌گیرد.

10 והמשנה עד היצי' [היצירה] לבדה. והתלמוד עד הבריאה לבדה. והקבלה עד האצי' לבדה בלי לבוש. דהיינו למי שידוע להפשיטה מلبושיה עד בחי' אצי' א"נ [אי נמי] היא בחי' אצי' ממש שבעשי' [שבעשיה].

و میشنا (משנה, Mishnah) فقط تا عالم صورت‌بخشی (יצירה, Yetzirah) [فرود می‌آید]، و تلمود (תלמוד, Talmud) فقط تا عالم آفرینش (בריא, Beriah)، و قبلا (קבלה, Kabbalah) فقط تا عالم صدور (אצילות, Atzilus)، بی‌هیچ پوششی. یعنی برای کسی که می‌داند چگونه آن را از پوشش‌هایش برکند تا به مرتبه אצילות؛ یا به تعبیری دیگر، خود مرتبه אצילות درون عשיה است.

هر بخش از تورات فقط تا مرتبه‌ای معین پایین می‌آید: میشنا تا יצירה، تلمود تا בריאה، و قبلا فقط تا אצילות، بی‌هیچ پوششی. آنگاه دو برداشت از جایگاه قبلا ارائه می‌کند: یا برای کسی که می‌داند چگونه آن را از پوشش‌هایش برکند تا به אצילות برسد؛ یا، به تعبیری دیگر، آن خود אצילות است، آن‌گونه که در עשיה حضور دارد.

אך מאחר כי הכוונה בשם מ"ה [שם מ"ה] שהוא שם כלי פנימי דת"ת [דתפארת] דז"א דאצי' והם אינם מלובשים בעשי' [בעשיה] כלל מכלל שהן באצי' העליון ממש רק שהמקרא מלובשת בעשי' [בעשיה] וקבלה אינה מלובשת כלל.

اما از آنجا که قصد (כוונה, kavanah) در نام م"ה (Mah) است، که نام ظرف درونی زیبایی و هماهنگی (تفארת, Tiferes) صفات عاطفی (ז"א / זעיר אנפין, Z'eir Anpin) اציילות است، و اینها اصلاً در עשיה پوشیده نیستند، نتیجه آن است که در خود اציילות برتر قرار دارند؛ فقط تورات مکتوب در עשיה پوشیده است، و قبلاً اصلاً پوشیده نیست.

دلیل ریشه‌داشتن همه آنها در اציילות این است: قصد تورات مکتوب در نام م"ה است - یعنی صورت م"ה نام ה'، که ارزش عددی حروف این صورت به ۴۵ می‌رسد - و این نام، نام ظرف درونی زیبایی و هماهنگی صفات عاطفی اציילות است؛ و آن نام‌ها اصلاً در עשיה پوشیده نیستند. پس تورات مکتوب در حقیقت در خود اציילות برتر است و فقط در עשיה پوشیده می‌شود، حال آنکه قبلاً اصلاً پوشیده نیست.

11 וכן המשנה והתלמוד הם באצי' העליון ומלובשים בבריאה ויצ' [ויצירה] עליונה כי האדם כלול מכל העולמות ואף שהכוונה בעסק התורה היא בבריאה והתורה עצמה ביצי' [ביצירה]

و نیز میشنا (משנה, Mishnah) و تلمود (תלמוד, Talmud) در عالم صدور (אציילות, Atzilus) برتر هستند و در عالم آفرینش (בריאה, Beriah) و عالم صورت‌بخشی (יצירה, Yetzirah) برتر پوشیده‌اند؛ زیرا انسان همه عوالم را دربرمی‌گیرد. و با آن‌که نیت (כוונה, kavanah) در اشتغال به تورات در عالم آفرینش است و خود تورات در عالم صورت‌بخشی،

به همین ترتیب، میشنا و تلمود در عالم صدور برتر هستند و در عالم آفرینش و عالم صورت‌بخشی برتر پوشیده‌اند، زیرا انسان همه عوالم را دربرمی‌گیرد. سپس آلتیر ربه به این گفته می‌پردازد که قصد مطالعه تورات در عالم آفرینش است و خود تورات در عالم صورت‌بخشی.

וכן המצוה בלי כוונה בעשי' [בעשיה] מ"מ התלמוד עצמו הוא ביצי' [ביצירה] שהוא בחי' רוח שבבריאה והמשנה עצמה בלי כוונה ביצי' [ביצירה] שביצירה והכוונה נשמה לשתייהן כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] שער מ"ט פ"ה.

و نیز یک فرمان الهی (מצוה, mitzvah) بدون نیت در عالم عمل (עשיה, Asiyah)، با این همه خود تلمود در عالم صورت‌بخشی است، که مرتبه روح (רוח, ruach) در عالم آفرینش است؛ و خود میشنا، بدون نیت، در عالم صورت‌بخشی عالم صورت‌بخشی است؛ و نیت برای هر دوی آنها همچون روح برتر (נשמה, neshamah) است، چنان‌که در עץ حיים (עץ حיים)، سער ۴۹، فصل 5 نوشته شده است.

همین گفته، فرمانی الهی را که بدون نیت انجام شود در عالم عمل قرار می‌دهد (عץ حיים، سער ۴۹، فصل 5). آلتیر ربه توضیح می‌دهد: خود تلمود در «عالم صورت‌بخشی» است، به این معنا که در مرتبه روح عالم آفرینش قرار دارد؛ میشنا بدون نیت در عالم صورت‌بخشی عالم صورت‌بخشی است؛ و نیت برای هر دوی آنها همچون روح است.

ע"ש היטב הדק דמוכח התם ג"כ כמ"ש שהתלמוד היא בבריאה עליונה אלא דהיינו דוקא כל מי שנשמתו בבריא' [בבריאה / בבריא] אבל לנפש דעשי' [דעשיה] אפשר היא בריאה ממש שבעשי' [שבעשיה] וצ"ע [וצריך עיון].

با بررسی دقیق آنجا، زیرا از آنجا نیز آشکار می‌شود که تلمود در عالم آفرینش برتر است، چنان‌که [من] نوشته‌ام؛ جز آن‌که این [حکم] مشخصاً درباره هر کسی صدق می‌کند که روحش در عالم آفرینش است، اما درباره جانی (נפש, nefesh) از عالم عمل، ممکن است [تلمود] خود عالم آفرینش در عالم عمل باشد. این جای تأمل دارد.

با دقت بخوانید؛ آن بخش نیز نشان می‌دهد که تلمود در عالم آفرینش برتر است. می‌توان گفت این فقط درباره هر کسی صدق می‌کند که روحش از عالم آفرینش است، حال آن‌که برای جانی از عالم عمل، تلمود ممکن است صرفاً «عالم آفرینش در عالم عمل» باشد؛ آلتِ ربه این را به صورت پرسش باقی می‌گذارد.

אך זה אינו שאין לחלק בין נפש לנשמה אלא בכוונה שהנשמה כוונתה עולה למעלה יותר אבל לא בלימוד הפשוט עצמו בפשט התלמוד לבד:

اما چنین نیست؛ زیرا نمی‌توان میان **נפש** و **נשמה** تفاوتی گذاشت، مگر در نیت؛ نیت **נשמה** بالاتر می‌رود، اما نه در خود مطالعه ساده، در معنای ظاهری تلمود به تنهایی.

سپس او این پاسخ را رد می‌کند: تفاوت میان جان و روح برتر فقط در نیت آن‌هاست؛ نیت روح برتر بالاتر می‌رود، اما خود مطالعه ساده چنین تفاوتی ندارد. مطالعه ساده معنای ظاهری تلمود، صرف‌نظر از مرتبه روحی که آن را می‌آموزد، به همان جایگاه می‌رسد.

در کار بندگی

هرکس باید **מצוות** عملی را خودش به جا آورد، زیرا تنها خود او می‌تواند جامه‌های خویش را پالایش کند. حتی **מצווה** ای که بدون قصد انجام شود و مطالعه ساده تلمود نیز به **אצילות** می‌رسند؛ و یک ساعت بازگشت (תשובה, teshuvah) و اعمال نیک در این جهان از تمام زندگی در عالم آینده بهتر است.

پرسش‌هایی برای گفت‌وگو

1. چرا دیگران می‌توانند با دعا روحی را از **קליפות** بالا ببرند، اما نمی‌توانند جامه‌هایش را برای او پالایش کنند؟
2. پاداش **מצוות** از چه جهت «جامه» است، و چرا این جامه خود عالم آینده نیست؟
3. چگونه ممکن است **מצווה** عملی فقط سطوح پایین را ترمیم کند و بالاین حال عملی از **אצילות** باشد؟
4. اگر کتاب مقدس از تلمود بالاتر است، چرا گفته می‌شود «در عالم عمل (עשיה, Asiyah)» است و تلمود «در عالم آفرینش (בריא, Beriah)»؟
5. این نتیجه‌گیری که nefesh و neshamah فقط از حیث قصد تفاوت دارند، برای تورات‌آموزی فردی ساده چه معنایی دارد؟

יادداشت‌ها

بند 1

1 לשון אדמו"ר נ"ע בעצמו

יادداشت ابتدا خواننده را به یادداشت‌های منبع ربه (ציونیم, Tziyunim) ارجاع می‌دهد که پیش‌تر در چاپ کهوت از تורה اور آمده‌اند.

یادداشت کهوت

ראה לעיל בציונים לכ"ק אדמו"ר זי"ע. בלקו"ש חכ"א ע' 429 העיר בענין שינוי סגנון ותוכן כאן לסגנון התניא. לקמן במפתח ענינים לכ"ק אדמו"ר זי"ע ערך "לבוש" — ע"י תומ"צ, תפלה, ענינים ע"פ קבלה". באג"ק לכ"ק אדמו"ר זי"ע כרך ב ע' קב מציין שמאמר זה תוכנו "קבלה". להבין מה שנתבאר כאן — ראה מאמר כ"ק הצ"צ נדפס לקמן קלט, ג.

بند 2

2 פ' ויהי

זוהר (זוהר) در وایخی جامه‌هایی را وصف می‌کند که نفس در عالم آینده، از اعمال نیکی که در این جهان انجام داده است، دریافت می‌کند؛ یادداشت Kehot جای این بخش را در 1:224a مشخص می‌کند. اِتس حاییم (עץ חיים) و אִתֵּר רִיבֶּה (אדמו"ר הזקן) توضیح می‌دهند که این جامه‌ها صیقل‌یافته‌اند، نه اینکه تازه ساخته شده باشند.

Zohar I, 224a זח"א רכד, א

یادداشت کهوت

זח"א רכד, א.

3 רק להמשיך אור לתקנם כו' דוגמת גלות השכינה

اِتس حاییم, Sha'ar 26, فصل 1: فرمان‌های تورات (מצוות, mitzvos) تنها برای آن آمده‌اند که نور را به جامه‌های نفس فرود آورند و آنها را اصلاح کنند؛ و نفس به این جهان فرود می‌آید تا اصلاح و پالایش کند، همچون تبعید حضور الهی (שכינה, Shechinah) که جرعه‌های فروافتاده را گرد می‌آورد. اִתֵּר רִיבֶּה از این مطلب برای توضیح فرودآمدنِ نفس به‌منظور پالایش جامه‌های خود آن بهره می‌گیرد.

Sefer Etz Chaim 26:2 עץ חיים כ"ו:ב'

דע כי ז"א וכל שאר הפרצופי' כל א' יש לו כלים ועצמות והכלים נחלקים לב' בחי' שהם ד' חיצוניות ופנימיות וכ"א מהם נחלק לב' שהם פנימי ומקיף וכעז"ז הוא העצמות ב' שהם ד' והנה כ"א מהפרצופים הם י"ס כלים חיצונים וי"ס כלים פנימים אמנם ז"א בחי' החיצוניות בתחלה אינו רק בחי' ו' כלים לבד ואח"כ נגמרים לי' בגדלות שהוא הנקרא עיבור ב' המוחין. והנה ג' כלים הראשונים שהם נר"ן הם דוגמת גוף האדם והם ג' בחי' חיצון אמצעי ופנימי והם מוח לב כבד והמוח מתפשט בבחי' גידין ועליו מלביש הלב ...

Sefer Etz Chaim (Public Domain)

بند 3

4 שהתפלה בפנימית והמצוה בחיצוניות

עץ חיים (עץ חיים), Sha'ar 40, Derush 3: هر جنبه‌ای از عمل در بُعد بیرونی (حיצוניות, chitzoniyyus) است و هر جنبه‌ای از گفتار و نیایش در بُعد درونی (פנימיות, pnimiyus). اִתֵּר רִיבֶּה (אדמו"ר הזקן) این مطلب را

چنین خلاصه می‌کند: «نیایش در بُعد درونی است و فرمان دینی (מצוה, mitzvah) در بُعد بیرونی.»

Sefer Etz Chaim 40:3 עץ חיים מ"ג:

... להבין היכן אנו מדברים אם בפנימיות אם בחיצוניות והוא שכל בחי' מעשה הוא בחיצוניות וכל בחי' דבור ותפלה הוא בפנימיות ואין הפרש אחר עוד ולכן אל תטריח עצמך יותר כלל. ודע כי אע"פ שתראה כתוב בספרינו בחי' חיצוניות ופנימיות אל תטעה בהם כי לפעמים רובן של מקומות אינם מדברים רק בחיצוניות לבד או בפנימיות לבד כי הכל שוה כנ"ל אלא שלפעמים קורא פנימיות אל כלי ג' הפנימי מכולם ולפעמים קורא פנימיות זה אל נר"ן שבתוך הכלים שהם בחי' או"פ כנודע אמנם כל זה החיצוניות ופנימית מדבר בחיצוניות העולמות בלבד

...

Sefer Etz Chaim (Public Domain)

بند 5

5 כי לא על הלחם לבדו יחיה

موسی (משה) به اسرائیل می‌گوید که ה' در بیابان مַן را به آنان خورانید تا به آنان بیاموزد: «که انسان تنها با نان زنده نیست، بلکه انسان با هر آنچه از دهان نام چهارحرفی (ה', Havayah) بیرون می‌آید زنده است.» آریزال (האר"ז) این آیه را چنین می‌فهمد که کلام الهی‌ای که در خوراک پوشیده شده، همان چیزی است که حیات می‌بخشد؛ و اینجا نشان می‌دهد که نیروی حیات (חיות, chayus) حتی بدون قصد نیز به پایین افاضه می‌شود.

Deuteronomy 8:3 דברים ח':ג'

וַיַּעַזְבֵּךְ וַיַּרְעִבֶךָ וַיֹּאכְלֶךָ אֶת־הַמָּן אֲשֶׁר לֹא־יִדְעָתָּה וְלֹא יָדָעוּן אֲבֹתֶיךָ לְמַעַן הוֹדִיעָךָ כִּי לֹא עַל־הַלֶּחֶם לִבְדּוֹ יִחְיֶה הָאָדָם כִּי עַל־כָּל־מוֹצָא פִּיהוּ יִחְיֶה הָאָדָם:

And He afflicted thee, and suffered thee to hunger, and fed thee with manna, which thou knewest not, neither did thy fathers know; that He might make thee know that man doth not live by bread only, but by every thing that proceedeth out of the mouth of the L-RD doth man live

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

6 הנק' חשמל

این یادداشت خواننده را برای بحثی بیشتر دربارهٔ پوشش فراگیرِ موسوم به چشمَل، به אור התורה (אור התורה) دربارهٔ פִּינחס ارجاع می‌دهد.

یادداشت کهوت

ראה אודות פ' פנחס ע' א'ר.

7 הטוב שלו נזדכך כו' ונתחבר עם החשמל הפנימי

עץ חיים, Sha'ar 49, فصل 2: خیر درون پوستهٔ درخشان (קליפת נוגה, kelipas nogah) به‌طور کامل پالوده شد و به مرتبهٔ درونیِ حשמל (Chashmal [پوشش روحانی]) پیوست؛ به‌گونه‌ای که همهٔ آن به حשמל بدل شد و دیگر **נוגה** خوانده نمی‌شود. اִתֵּר רִיבֶּה (אדמו"ר הזקן) برای بیان پوشش فراگیری که از پوستهٔ درخشان پالوده شده است، به آن استناد می‌کند.

Sefer Etz Chaim 49:2 עץ חיים מ"ט:ב'

... הכל טו"ר כי לא הסיר כל לבוש זה אך הטוב שבו נזדכך כולו ונתחבר עם השמ"ל הפנימי וחזר הכל בחי' חשמ"ל ואינו נקרא נגה.

به آن نیاز دارد، به اور التורה بر بيميدار ارجاع می‌دهد.

يادداشت كهوت

ראה אה"ת במדבר ע' צא ע"ש.

12 ואלמלי ההוא לבושא לא יכלי למסבל

زهر در بخش ويקהل (پايان 210b)، كه متن نقل می‌كند: اگر آن پوشش نبود، جان‌ها نمی‌توانستند نور بالا را تاب بياورند.

Zohar, Vayakhel 24:308-316 سפר הזהר، ويקהل כ"ד:ש"ח-שט"ז

The souls sit there by that river that flows out of Eden; they find rest there whilst clad in the ethereal garments. Without those garments they would not be able to endure the dazzling light around them; but protected by this covering they are in comfort and drink their fill of that radiance without being overwhelmed by it. It is the river which renders the souls fit and able to feast on and to enjoy that radiance.

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

13 בזוהר ויחי

در مورد زهر در وايخی، يادداشت بار ديگر خواننده را به maama Tzemach Tzedek ارجاع می‌دهد كه بعدتر در Kehot تורה اور چاپ شده و در سرآغاز اين بخش، شرح آن معرفی شده است.

يادداشت كهوت

ראה לקמן קלט، ג.

14 וכן התלבשות הנשמה ברוח (דף צ"ט ע"ב)

Saba of Mishpatim درباره پوشیده‌شدن جان والا (نשמה, neshamah) در روح (רוח, ruach) سخن می‌گوید: اين عبارت نیز به همان شیوه خوانده می‌شود.

Zohar, Mishpatim 3:101-110 سפר הזהر، משפטים ג':ק"א-ק"י

15 געה"ע הוא מבריא

در آن maamar, Alter Rebbe توضیح می‌دهد كه نفوس، از طریق خدمتشان در بدن، نور افزوده‌ای را از ذات ה' به گان این می‌كشاند؛ و از همین رو «يك ساعت بازگشت (תשובה, teshuvah) و اعمال نيك در اين جهان بهتر از تمام زندگی عالم آینده است». او همین عبارت را از نسخه خطي تורה اور، چپی سارا، نقل می‌كند: «گان این علیا از Beriah است».

يادداشت كهوت

בלקו"ת שה"ש ד"ה כי כאשר השמים מת, מציין לכאן. رאה אה"ת תצוה ע' א'תשסט ובכרך 2 ע' ב'תשעב. אה"ת דברים כרך 1 בד"ה למען תירא.

16 יפה שעה אחת

ارجاعات Kehot برای این کلمات (يادداشتش در پايين آمده است).

يادداشت كهوت

אבות ד, יז.

17 יפה שעה א' כו'

«يك ساعت بازگشت (תשובה, teshuvah) و اعمال نيك در اين جهان، بهتر از تمام زندگی جهان آینده است.» آلتز ربه (אדמו"ר הזקן) آن را چنین توضیح می‌دهد: فرمان‌های الهی (מצוות, mitzvos) به عالم صدور (אצילות, Atzilus) می‌رسند، حال آنكه جهان آینده (باغ عدن, גן עדן, Gan Eden) در عالم آفرینش (ברیאה, Beriah) است.

Pirkei Avot 4:17 משנה אבות ד':י"ז

הוא הנה אומר, יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה, מכל חיי העולם הבא. ויפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא, מכל חיי העולם הזה:

امנם نودع כי كل عبירה הנעשית למטה גורמת כנגדו למעלה וצריך להבין מה גורם למעלה והענין בקיצור כי כאשר ז"א מתאוה לנוקבא כמ"ש שאג ישאג על נוהו ולא מצאה למעלה בעולם אצילות כי הלכה בגלות למטה בבריאה אז אותו נשמה יוצאת מתאות הזכר בלי ציור נקבה ותיכף אז מזדמנת שפחה בישא בסוד ושפחה כי תירש גברתה לוקחת אותה הנשמה והבן היטב ותראה חומר העבירה מה ...

Sefer Etz Chaim (Public Domain)

بند 6

8 וזאת הבחי' נקרא חשמל שהוא צלם הבל דגרמי שבעור

עץ חיים (עץ חיים), Sha'ar 42, فصل 4: نور پوست صفات عاطفی (ז"א / זעיר אנפין, Z'air Anpin), كه هوال يگاری (הבל دگرמי, havla degarme) «بخار استخوان‌ها» نامیده می‌شود، صورتی (צלם, tzelem) در خود دارد؛ و «این مرتبه چشمال (حשמל, Chashmal) نامیده می‌شود، كه همان صورت هوال يگاری است كه در پوست قرار دارد.» آلتز ربه آن را واژه‌به‌واژه نقل می‌كند.

Sefer Etz Chaim 42:4 عץ חיים מ"ב:ד'

... عور הז"א ויש בה בחי' צלם הבל דגרמי ונלע"ד שהם הם בחי' הרפ"ח ניצוצין והבן זה וזאת הבחי' נקרא חשמ"ל שהוא צלם הבל דגרמי שבעור והם המלוכשים האחרים ממשים בן לבושי ז"א ובין לבושי נה"י דאמא שהם כלים לאורות מקיפים כולם נקרא חשמל (ממש) ויש חשמל זכר ויש חשמל נקבה שהם המלוכשים האמתיים אבל העור אינו נקרא חשמל גמור כי איננו לבוש נפרד אלא הוא כעין חשמל ולא חשמל ממש והבן זה מאד ובתוך עור זה יש כלי הנפש שהוא הבשר ושם אופנים וחיות ושרפים וכנגדם ד' רוחות הגוף ...

Sefer Etz Chaim (Public Domain)

9 מוצא פי הוי'

موسی (مשה) به اسرائيل می‌گوید كه «آدمی تنها با نان زندگی نمی‌كند، بلکه با هر آنچه از دهان نام چهارحرفی (ה', Havayah) بیرون می‌آید زنده است»: كلام الهی كه در نان پوشیده شده، چیزی است كه انسان را زنده نگه می‌دارد. آلتز ربه از این، الكویی برای چگونگی زنده‌نگه‌داشتن جان به‌واسطه پوششی می‌سازد كه از مادر (امما, Imma) فرود می‌آید.

Deuteronomy 8:3 دברים ח':ג'

וַיַּעַד וַיְרַעְבֶּךָ וַיֹּאכְלֶךָ אֶת-הַמָּן אֲשֶׁר לֹא-יַדְעָתָ וְלֹא יָדְעוּן אֲבֹתֶיךָ לְמַעַן הוֹדִיעָךָ כִּי לֹא עַל-הַלֶּחֶם לִבְדּוֹ יִחְיֶה הָאָדָם כִּי עַל-כָּל-מוֹצָא פִּיהוּ יִחְיֶה הָאָדָם:

And He afflicted thee, and suffered thee to hunger, and fed thee with manna, which thou knewest not, neither did thy fathers know; that He might make thee know that man doth not live by bread only, but by every thing that proceedeth out of the mouth of the L-RD doth man live.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

10 וכמו הלחם . . . בכוונות עיוה"כ

يادداشت، خواننده را برای بحثی بیشتر درباره تشبيه به نان و كاوانوت شب يوم كيپور به آغاز اور التורה بر مئوت ارجاع می‌دهد.

يادداشت كهوت

ראה אה"ת פ' מטות בתחלתו.

11 כמ"ש בזוהר פקודי

يادداشت برای بحث درباره زهر در يكودی و پوششی كه نفس برای صعود

ראה לקו"ת במדבר ב, ב שכ"ה גם בהרמ"ז ר"פ משפטים. (בלקו"ת שם מציין לפרק עשרים).

23 וציצ"י קטן הוא בחי' עבור של חיצוניות

این یادداشت می‌گوید که رבי در آنجا عبارت ایتس חייים درباره تالیف کوچک را به ترتیب به معنای «جنینی»، تالیف را به معنای «شیرخوارگی» و تفیلین را به معنای عقل پخته توضیح می‌دهد.

یادداشت کھوت

ביאור הע"ח ראה בלקו"ש חל"ג ע' 96 הערה 16.

بند 9

24 מ"ש בפע"ח דאיך אפשר

حاشیة تانيا (تانيا)، فصل 40، همین تعلیم را بیان می‌کند: در مطالعه متن کتاب، یگانگی و نور بی‌پایان (اور אין سوف, Or Ein Sof) از اصילות تا عשיה گسترش می‌یابند؛ در میشنا فقط تا عالم صورت‌بخشی (יצירה, Yetzirah)، و در تلمود فقط تا بریאה، زیرا همه آن‌ها در اصילות هستند. قبلاً اصلاً به پایین گسترش نمی‌یابد، چنان‌که پری عتس چاییم می‌گوید.

Tanya, Likkutei Amarim 40 تניא, חלק ראשון; لיקוטי אמרים מ'

یادداشت کھوت

שער יז שער הנהגת הלימוד. תניא פ"מ בהגה"ה [נו, א]. וראה לקמן סט, ב. לקו"ת ויקרא ה, ד. בכמה מאמרי דא"ת מובא זה בשם ספר ע"ח. ראה ד"ה מזמור לתודה לאדה"א בסה"מ נ"ך ע' קלט. ובכ"מ.

He used to say: more precious is one hour in repentance and good deeds in this world, than all the life of the world to come; And more precious is one hour of the tranquility of the world to come, than all the life of this world

Torat Emet 357 (Public Domain) • Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY)

18 והנה געה"ע הוא מבריאה . . ושרשן ממו"ס דא"א

یادداشت می‌گوید این بخش در اور התורה بر چوکات نقل شده است؛ آنجا از این موضع به بخش Kuntres Acharon با آغاز «برای فهم آنچه در פרי עץ חיים آمده است» ارجاع داده می‌شود.

یادداشت کھوت

מובא באוה"ת פ' חקת ע' תשפג ושם מציין לקו"א ד"ה להבין מ"ש בפע"ח.

19 ובחכמה אתברירו

در آنجا Alter Rebbe توضیح می‌دهد که در سراسر تبعید، کار عبارت است از پالایش، یعنی جدا کردن بدی از خوبی، و این کار از طریق Chochmah انجام می‌شود، زیرا «به واسطه Chochmah پالوده می‌شوند»؛ به همین دلیل Chochmah «داوری» نیز نامیده می‌شود.

یادداشت کھوت

נסמן לעיל ה, ד.

20 זוהר (זהר) در بخش פקודי, که متن در 229a-b به آن استناد می‌کند، درباره پوششی است که جان برای صعود و ایستادن در جهان برتر به آن نیاز دارد.

Zohar, Pekudei 18:155-19:165 ספר הזהר, פקודי י"ח:קנ"ה-י"ט:קס"ה

بند 7

21 אשר שלט האדם באדם

کوهلس (קהלת) می‌گوید: «زمانی هست که انسان بر انسان فرمان می‌راند و این به زبان اوست.» آتزر ربه (آدمو"ר הזקן) این آیه را برای توضیح نیرویی نقل می‌کند که به جان (נפש, nefesh) عالم عمل (עשיה, Asiyah) داده شده است تا آنچه را به پوسته‌ها (קליפות, kelipos) افتاده است بالا ببرد.

Ecclesiastes 8:9 קהלת ח':ט'

אֶת־כָּל־זֶה רָאִיתִי וְנָתַן אֶת־לִבִּי לְכָל־מַעֲשֵׂה אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה תַּחַת הַשָּׁמַיִם עַתָּה אֲשֶׁר שָׁלַט הָאָדָם בָּאָדָם לְרַע לוֹ:

All this have I seen, even applied my heart thereto, whatever the work that is done under the sun; what time one man had power over another to his hurt

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

یادداشت کھوت

קהלת ח, ט.

22 ובגלגולים פ"ב

در آنجا آتزر ربه این نکته را می‌آورد و به Sha'ar HaGilgulim, فصل ۲۰, این maamar از تורה אור و Ramaz در آغاز משפטים استناد می‌کند: خود عالم صدور درون عوالم آفرینش، صورت‌بخشی و عمل پوشیده است، و عالم صدور درون عالم عمل بی‌نهایت برتر از برترین مرتبه عالم آفرینش است. او از این نکته برای توضیح «یک ساعت بهتر است» استفاده می‌کند: نور תורות و خدمت شخص در גן עדן (Gan Eden) از آنچه روح در גן עדן برتر، که در عالم آفرینش است، پیش از فرودآمدنش درک کرده بود، برتر است.

یادداشت کھوت

درباره این نسخه

.the notes و .our explanations ,the English translation ,This edition contains the Hebrew text

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

.Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0

.Our explanations, with the overview, the questions and the page for children: CC BY-NC 4.0

The notes: Kehot's marei mekomos ("Sources and References", including the Rebbe's notes) © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted; our notes on them: CC BY-NC 4.0.

Sefer Etz Chaim (Public Domain); Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA); The Holy Scriptures: از طریق سفاریا: منابع نقل شده، از طریق سفاریا: A New Translation (JPS 1917) (Public Domain); The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain); Torat Emet 357 (Public Domain); Mishnah Yomit by Dr. Joshua Kulp (CC-BY)

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0>

ترجمه و شرح انگلیسی: با کمک هوش مصنوعی (openai/gpt-6-luna-pro:batch) برای likuteitorah.com تهیه شده و با متن عبری و سفاریا مقابله شده است؛ هنوز ویراستار انسانی آن را بازبینی نکرده است. لطفاً هر مطلب مهمی را با متن عبری مقابله کنید.

ربه خواست که ماماریم پارشای آن هفته، «پارشای حسیدی»، در همان هفته و در طول هفت روز آن آموخته شوند (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309). چرا آن را بیاموزیم و برکات ربه: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha

پروژه‌ای رایگان و غیرتجاری؛ هیچ چیز در اینجا فروخته نمی‌شود. وابسته به Kehot, Sefaria یا کتابخانه لوباوویچ نیست. © likuteitorah.com
از likuteitorah.com/fa/torah-ohr/chayei-sarah/3/

تقدیم به افتخار

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

پدر ربه، رب لیوی ییتسخاک